

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția. Joi și Sâmbata

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pe tru abo amete și in serțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidieceane Sibiu, strada Măcelarilor 45

Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refușă — Articuli nepublicați nu se înapoiază

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Proiectul de lege

despre

esercițiul liber religios — respins.

Sâmbătă după amăzi. la 3^{1/2} ore proiectul de lege despre esercițiul liber religios, venind la votare în cetirea a treia, a fost respins cu mare majoritate în casa magnaților. Guvernul a pățit cu el, ca și cu proiectul despre căsătoria civilă și de asemenea procedere vrea să se folosescă cu el, adică supunându-l de nou deliberării dietei, să-l aducă neschimbat în casa magnaților, spre a fi primit a doua-ora.

Respingerea proiectului s'a întâmplat în mod curios. După desbaterea generală, urmată Vineri, la care precum am anunțat în nrul trecut, au vorbit doi din prelații noștri. făcându se votarea, proiectul a fost primit în general cu majoritate de un vot și admis la desbaterea specială.

În desbaterea specială însă s'au întâmplat unele lucruri, urmarea cărora a fost respingerea proiectului, care în decursul debaterii speciale a fost supus la modificări și schimbări însemnate. Dar cu deosebire două împrejurări au provocat respingerea lui. Una este propunerea făcută de Escelența Sa I. P. S. D. arhiepiscopul și metropolitul nostru Miron Romanul, privitoare la poziția sau locul bisericii noastre în șirul confesiunilor din patrie, propunere, care a fost primită cu mare majoritate și a doua este, că capitolul despre neconfesionalism a fost respins cu 26 de voturi. Ambele aceste și-au avut efectul lor asupra diferitelor partide și grupuri din casa magnaților.

Escelența Sa metropolitul nostru a apărat și de astă dată în mod demn vadașii de, ce o păstăresce, nesusindu-se a-i susține decurul între celelalte biserici din patrie.

La paragraful al 6-lea din proiect unde se ficscă poziția de drept public a confesiunilor, Escelența Sa observând, că confesiunea noastră urmăze nu ca până acum, îndată după confesiunea rom. cat. și înaintea confesiunilor protestante, ci în urma lor și sciind, că această este contra dezvoltării istorice și ordinii naturale, a luat cu vântul și a dis următoarele, făcând în urmă amendamentul ce urmăze mai la vale:

Deși aș fi avut cauză și voie să-mi ridic graiul în desbaterea generală, totuși n'am făcut-o, deoparte cu respect la timpul relativ scurt, ce-l mai avem pentru pertractarea celorlalte proiecte de lege bisericesci, ăr de alta, pentru că cele mai multe din vederile mele, cu privire la acest proiect de lege, le-au esprimat deja ilustrii mei frați episcopi; acum însă în desbaterea specială și anume în acest §, nu pot întrelăsa a-mi ridica vocea și a presenta un mic amendament.

Este sciut, că biserica greco-orientală din patrie, totodată ca biserică episcopală, în legile despre organismul statului, în documentele și conspectele oficiale, în statistică, în șematismul despre funcționarii statului etc. până acuma a fost înregistrată imediat după biserica romano- și greco-catholică și năntea bisericelor protestante; în acest § însă, carele enumeră confesiunile și bisericile recepte, acestea, spre marea mea consternare, se grupăze astfel, că cele două biserici gr. or. adică cea serbescă și cea românescă urmăze după bisericile protestante.

Nu știu, ce a putut îndemna pe autorii proiectului, ca în contra ordinii legale și naturale de până aci, quasi să degradeze în §-l acesta bisericile greco-orientale, dar fie cauza ce va fi, eu în virtutea poziției mele oficiale, sunt datoriu să protestez aci în ilustra că a magnaților, contra acestei înoriri, fără ca bunăvoința mea și sincerul respect

ce totdeauna am nutrit față cu cele două biserici protestante, să fi scă dut cătuși de puțin.

Mi iau voie deci a propune, ca tectul actual al §-lui, respective ordinea părților lui să se modifice astfel:

„Biserica catholică de ritul latin, grec și armên, cea greco-orientală serbă și cea greco-orientală română, cea evangelică-reformată, cea evangelică de confesiunea augustină, precum și cea unitară” etc. după tect.

Deore ce amendamentul propus de mine intru nimica nu schimbă esența acestui §, nici nu vatem drepturile, poziția de drept public și preste tot interesele celorlalte biserici, ăr de altă parte se basăze în lege și în usul legal, eu fără a me dimite în o dezvoltare și motivare mai amplă, mi iau voie a Vi-l recomanda spre primire.

Dacă se va primi propunerea mea, atunci, după multele mele lupte parlamentare fără succes din trecut, totuși va fi ceva, deși lucru neînsemnat, ce voi pute duce din acest corp legislativ, ca un fel de mângâiere credincioșilor mei turburați în liniștea lor sufletescă.

Vă rog să o primiți.

Ministrul de culte baronul Eötvös Lorand ăice, că prin compunerea acestei ordini din proiect nu s'a intenționat a se face vre-o deosebire de rang între diferitele biserici, recunoște că e justă și îndreptățită părerea Escelenței Sale Miron Romanul și declară, că din acest punct de vedere nu este contra modificării stilare propuse.

Tot în acest sens se pronunță și ministrul precedent Wekerle, ăr baronul Pronay se încercă a arăta, că ordinea din proiect e corăspundătoare dezvoltării istorice, deorece biserica gr. or. a fost recipiată ca confesiune receptă după bisericile protestante, ăr în urmă declară, că îi este întărit, că se va primi ordinea statorită în proiect, ori cea propusă de metropolitul român.

După acesta luând de nou cuvântul Escelența Sa, ăice, că este deosebire între legile organice și celelalte legi și recomăndă amandamentul spre primire.

Amandamentul se pune la vot și se primesce cu mare majoritate, votând pentru el prelații și magnații catolici.

Observarea justă a metropolitului nostru declararea ministrilor Eötvös și Wekerle și votul magnaților a îndispus pe adepții bisericilor protestante și i-a determinat a nu susține mai departe proiectul. Ca să-i liniștescă Wekerle în decursul debaterii s'a grăbit a declara de nou, că nu pune pond pe ordinea înregistrării confesiunilor; modificarea nu o pôte accepta decât ca modificare stilară, dacă însă ea să consideră de un triumf, nu o pôte aproba și cu participarea dietei, susținând tectul original, va cere de nou decusul casei de sus.

Cu totă acesta asigurare, sorțea proiectului a fost prin acesta decisă. Capitolul al III. despre neconfesionalism, despre care guvernul a ăice, că e esența proiectului de lege, la propunerea contelui Andrassy Aladar s'a decis să se lase afară din proiect.

În urmă punându-se de nou la vot proiectul, cu modificările făcute, se respinge în întregul seu cu mare majoritate.

El va fi de sigur adus de nou la desbatere în dietă și în casa magnaților. Fie ori cum, credincioșilor bisericeii noastre și poporului român îi pote servi spre mângâiere, că înalții noștri prelați și de astădată au luptat cu tărie pentru interesele bisericeii noastre și au contribuit prin amandamentul făcut de Escelența Sa metropolitul în mod însemnat la respingerea proiectului vătămător religiunii creștine.

FOIȚA.

Peleșul.

Poesie dedicată M. S. Reginei Elisabeta a României, cu ocaziunea întărcerei. M. S. în țără la 10 Septembrie 1894.

Peleșule, riu năvalnic,
Ce curgi ădi atât de falcnic?
Cine fți șoptește ție,
C'ădi e ăi de bucurie?

— Plaiurile înverđite
Și cu flori împodobite
Mi-au șoptit ădi tainic mie,
C'ădi în țără va se vie:

O Crăiasă prea iubită
Și de țără Ei dorită,
Care aici dacă sosese,
Tainele-I mi-le vorbesce,

Și cu vocea I argintie
I-mi grăsece 'n poesie:
Eu în unda-mi cristalină
Oglindesc a mea Regină,

Și 'n castelu-I, cu al meu nume,
Multe, multe li voi spune,
Înșiră-te mărgărită,
Basme mândre, d'aurite.

I. Cionca.

Mama răniților.

Vestea că se ntorce regina în țără să răspâdi ca fulgerul și ajunse până și în satul lui Nicoră, tocmai colo departe, numai un dël și o vale, înconjurat de munți uriași cu brađi d'apururea verđi.

Și cum auđi Nicoră vestea asta, îl podidiră lacrămile de bucurie și într'un suflet sbură acasă.

— Fă, nevastă, strigă el de cum intră, sci una, fa?

— Ce să sci, bărbate?... ăice Catrina, o muntencă nostimă, cu ochii ca mura, cu përl ca pana corbului...

— Măne vine regina la Sinaia!

— Ia taci, Nicoră!... ăice Catrina făcând ochii mari întrebători...

— Dău, că vine, fa... urmă Nicoră... A venit scire la primărie... Uite, ca ți spun drept, fa Catrina, că am plâns și un vițel, când am auđit vestea asta... Și na!.. că plâng ș'acuzica...

Și uite și Catrina, cu totă bucuria ce simțea începu și ea să lacrămeze..

În clipa asta trei băețași deteră buzna gălăgioși în casă...

Se opriră însă pe prag tăcuți și cu ochii mirați la părinții lor...

Apoi, fără să scie de ce, începură și ei să se strimbe și să stărcă câte-va lacrămi...

— Ho!... ajunge!... ăice Nicoră ridând și ștergându-și lacrămile cu dosul palmei drepte... Ascultă, Catrina, ătesce stralele de duminecă, îngrijesce copii, că măne până în zori pornim la Sinaia să vedem pe Mama Noastră...

Când auđiră copii de Sinaia, lacrămile lor dispărură ca prin vraje și începură să jöce bucurăși cântând: Măne mergem la Sinaia, să vedem pe mama!...

* * *

A doua ăi de cu nöptea 'n cap, Nicoră, Catrina și cei trei copii, gătiți de serbătore, urcau poteca muntelui, care-i despărția de Sinaia.

Nicoră îi îndemna mereu la drum, strigând din când în când:

— Hai, mă, Ioane, că te las în munte și tu, Radule, fă pasu mai iute că te ajunge ursul și te mănăncă... Mirceo, nu te lăsa, că te 'ntrece Radu...

S'alte d'al de cu nöptea, cari făceau pe copilași să-și grăbescă pasul.

S'apoi să fi vëđut mândrețe pe ei... Toți erau în strae curate, de Duminecă...

Drept vorbind Nicoră era mai mândru de cât toți... Vëđi, că pe peptul lui luceau Virtutea militară, Crucea sfântului George,

Stăua României și Trecerea Dunărei... Odore scumpe căpătate pe câmpul de bătae, în lupta cu dușmanii...

Și lui Nicoră par'că 'i ăiuiu și acuzica în ureche buibuit tunurilor, șueratul glônțelor și țipetele sfășietore ale răniților.

Și Nicoră se cutremură amintindu-și atâtea grozăvenii, prin care trecuse și în cari își lăsase jertfă mâna lui cea stângă...

Și, ca să pară copiilor, drumul mai scurt, Nicoră s'apucă de povestit.

— Ascultați, feții mei, și băgați bine la cap să nu uitați nici odată ce-a făcut buna noastră regină, mama răniților pentru voi... Ascultați!...

* * *

„Era în ăiorile ăilei sfântului Alecsandru... De cu sêra ni se dăduse ordin s'atacăm blestemata aia de Griviță, care mănecase vieța atător români...”

„Tunurile buibuiau cumplit, glônțele șuerau și noi, românii, înaintam în colônă de atac, pe când spurcații de turci, adăpostiți în redută trăgeau în carne vie...”

„Cădeau români în jurul meu ca spicel de grâu... Dar totuși, cari rămănu în picioare, nu dam înapoi și la îndemnul vitelului nostru căpitan pășiam cu bărbăție înainte...”

„Nici numai auđiam, nici chiar nu vedeam... Totuși sci, că am ajuna la șanșurile

Vorbirea

finută de Prea Sfinția Sa episcopul Ioan Mețian în ședința casei Magnaților din 3 Oct.

Vorbirea P. S. D. Episcop Ioan Mețian, din care am dat în nrul trecut un mic extras, este în tota întregime sa următoarea:

Escelența Ta Domnule Președinte!

Ilustră casă a magnaților!

Dacă după mai mulți domni antevorbitori distinși mai iau și eu cuvântul în cauză și în contra proiectului de sub pertractare despre libertatea religioasă, fac acesta în conștiința grelei mele responsabilități, ca să arăt și durerile și îngririle bisericii mele, ale clerului, ale poporului meu față de amintitul proiect de lege. Fac acesta nu numai în interesul bisericii, ci și în al religiei și moralei și așa și în interesul statului.

Pentru că atunci când prin amintitul proiect se sancționează înființarea și alcătuirea unor nouă confesiuni, când se lasă în voia fiecărui a fi creștin, ași părăsi strămoșesca religie creștină, și ori a trece la alta ne creștină, ori a rămâne fără religie, — este prea evident, că nu numai se vatămă dar se și sguđue foarte simțul religios al cetățenilor creștini, deschidându-se calea la ne religiozitate și imoralitate, și astfel subminându-se nu numai baza bisericii, ci și a statului.

Este ușor de înțeles, Ilustră casă, că prin această biserică ar fi greu lovită din partea statului, deși contra intențiunilor lui, totuși sub egida auctorității lui. Este ușor de înțeles, că prin această s'ar provoca indiferentismul religioasă și o devalvare nefericită a autorității bisericesci, care ar face biserică necapabilă de a lucra contra ne credinței, ce chiar în timpul present tare se lătește; ar face-o incapabilă de a corespunde sublimii sale misiuni și de a servi ordinii politico-sociale de ultimul și cel mai sigur razim.

Pe lângă acestea, pe când de o parte introducerea amintitelor reforme nu numai ar vatăma, dar ar și sguđui în mod îngrijitoriu simțul religios moral, astăzi încă adânc înrădăcinat în inimile credincioșilor bisericii mele, pe care simț suntem datori cu toții a-l cultiva în interesul societății și al statului: pe atunci de altă parte acele reforme nu numai nu sunt reclamate de vre-o necesitate generală a popoarelor creștine din patrie, ci din contră, majoritatea acelor popoare în întrunirile lor ținute anume spre acest scop, s'au declarat rezoluți în contra lor.

De câtă însemnată și importanță este cultivarea simțului religios, vom înțelege și mai bine, Ilustră casă, dacă ne vom aminti între altele, numai împrejurarea: că în această patrie nu sunt numai cetățeni binecuvântați de Dumnezeu cu bună stare, mulțămire și îndestulare, ci mai sunt, — și poate cea mai mare parte, — și cetățeni seraci,

reduți... Acolo scările se ridică ca prin vază peste sacii și peste cadavrele fraților noștri, grămădite în ganțuri, și românii deteră năvală pe ele...

„Picau românii răniți sau uciși de glonțele turcești și alții le luau locul...”

„Pe una din scări eram și eu... Când am ajuns sus nu mi dau seama... Dar acolo me pomenii piept în piept c'o dihanie de turc, pe care cât ai clipi din ochi, îl și străpunsei cu baioneta...”

„N'apucau însă să pot seri în redută și o altă năpărcă — trebuie să fi fost vr'un oficer d'ai lor, — învârti sabia și mi reteză mâna stângă de din jos de cot...”

„N'am mai simțit nimic... Durerea mi-a fost așa de mare încât îmi perdui cunoștința și picai grămadă peste nenorocii mei tovarăși...”

„Când m'am trezit, — urmă mai departe Nicoră, — eram în cortul ambulanței...”

„La capul meu veghia Măria Sa Dăma Mama răniților, ăr pe pieptul meu strălucea uita Stăna asta pe care mi-o pusese cu înșăși mâna sa...”

„Ți-e mai bine?... mă întrebă Dămașcu un zimbet de bunățate înțelegătoare...”

„Nu puteam grai nici o vorbă; așa eram de vrăjit, vădând chipul măreț și blând al Măriei Sale.”

lipsiți de mijloce și necăjiți, cetățeni nemulțămii în sörtea lor, — așa ăicând ămeni greu cercați de sörte, cari în durerile lor, neavând unde să-și plece capul, unde să-și întorcă privirea după ajutor și mângăere, mișcați de simțul religios, recur cu totă încrederea la ajutorul și mângăerea bisericii, la credința în Dumnezeu, carea singură îi poate îmbărbăta și întări la suportarea cu resigațiune a tuturor cercărilor, inspirându-se de speranța creștină, că Dumnezeu cel atot bun și drept nu-i va parăsi în necasul lor, ci îi va recompensa ori aici pe pământ, ori dincolo de mormânt, cu o sörte mai bună.

De asemenea vom înțelege ușor și contrariul, Ilustră casă, adică: de ce mare daună ar fi pentru cetățeni, și așa pontru stat, care se compune din cetățeni, vătămarea și sguđuirea simțului religios. Este ușor de înțeles, că prin această s'ar scöte credința și chiar Dumnezeu din sufletul acelor cetățeni nenorociți și greu cercați de sörte, pe cari numai biserică îi mai poate mângăia. Și așa unii ca aceia, poate fără vina lor, s'ar împinge ori la desperare și la tristețe urmări ale ei, ori la cugetul ascuns de a învidia sörtea celor binecuvântați de Dumnezeu de a lacomi la bunăstarea lor și de a cerca ameliorarea sörtei lor prin felurite mijloce nepermise, neexceptând nici socialismul, nici chiar anarchismul, pe cum se poate vedea acestea și în alte state, în cari s'au introdus asemenea reforme. Un asemenea rezultat trist al vătămării și sguđuirii simțului religios s'ar putea produce și în sântenia jurământului. Până acum o mare parte a cetățenilor, pentru ca să nu-și vatăme simțul religios, se feriau a jura chiar și pe drept; dacă înse se va sguđui simțul religios, se nasce întrebarea: ăre această nu va avé influință daunösă și pentru țară dacă din nefericire ar străbate și în gradele inferioare din vitēja noastră armată, care ține atât de mult la sântenia jurământului.

Nu suferă îndoelă, că statul va afla mijloce și în contra astor-fel de rele, pe cari până acum în mare parte le delătură biserică prin santele ei învățături; acele mijloce înse ce le va aplica statul, vor fi tare forțate și foarte constisitoare, căci între altele va trebui să dublice poliția sau gendarmeria, să dublice personalul de administrație și justiție și tot asemenea să sporöscă și temnițele, toate acestea însă fără vre-o garanță de a se ajunge rezultatul așteptat.

Iată Ilustră casă, în puține cuvinte, cum și în ce măsură s'ar sguđui simțul religios prin introducerea atinselor reforme. Iată ce daună mare morală și materială s'ar provoca prin aceea introducere atât pentru biserică cât și pentru stat.

Iată cum s'ar provoca o luptă nefericită între biserică și stat, a căror chemare sublimă este a lucra din toate puterile, în bună conțelegere totdeauna la binele și fericirea cetățenilor, dar mai ales în timpul de față, când se apropie tot mai mult și de

„— Ai scăpat!... urmă Dăma noastră... Ai rămas fără un braț... Dar fi mândru că l'ai pierdut vitejesc pentru țară și Domnitorul tău...”

„M'au podidit lacrimile... Apucau dör să-și sărut mâna și-am leșinat iară...”

„Pe urmă am aflat, că Dăma mă veghiase necontent și pusese pe doctori să-mi tae brațul ca să nu dea în cangrenă și să mor din asta!... Așa, că numai ei datorăți fi mei, pe tatăl vostru și tu, Catrino, pe bărbatul tău... D'ăia și voi cu toții rugați-vă lui Dău să dea ăile îndelungate bunei năregine, mama blândă a răniților, pentru fericirea și păstrarea nămului românesc.”

— S'acum sfărși Nicoră, mai iute, că mai avem puțin și am ajuns...”

În lumea nenumărată, care se îmbulzia pe peronul gării așteptând sosirea reginei noastre, era și Nicoră cu nevasta și copiii lui.

La sosirea bunei noastre regine în mijlocul urărilor entusiaste ale mulțimii, Nicoră cu Ioan, prăslea lui, în brațul drept, ăicea plângând de bucurie și arătând-o din ochi:

— Uite-o, Ionică, și ține-o minte bine. Ea e mama noastră a tuturor românilor... Ea e mama răniților...”

Din „Universul literar”.

Marion.

noi nefericite ideile ale socialismului și anarchismului.

Din aceste și alte asemenea motive nici eu nu primesc proiectul de lege de sub pertractare.

Sântirea bisericilor din Sineanouă și din Șirnea.

(Înceiere.)

În Moeciul-inferior, cam la mijlocul comunei, se înălța mândru un mare arc de triumf. Aci era adunat poporul, cu mic și mare în haine de sərbătore. Cu deosebire îi încanta privirea frumoșele costume românesce ale femeilor. Aci așteptau și preoții George Enescu și Moșoiu în ornate bisericesci. Sosirea Escel. Sale a fost anunțată prin câte-va salve. Preotul George Enescu, după-ce prezentă sânta evanghelie spre sărutare, țină următoarea vorbire:

Escelența Vöstră, Înalt Preasântite Dle Archiepiscop și Metropolit!

La trecerea Escelenței Vöstre prin această comună, iubirea eređită dela moșii și strămoșii noștri către ămenii mari ai bisericii și-ai națiunei noastre, ne-a îndemnat și pe noi cei ce ne aflăm aici adunați să alergăm de prin văile și dealurile noastre, că să exprimăm simțimentele omagiale de iubire, ce le nutrim către Escelența Vöstră.

Bine a-ți venit în mijlocul nostru!

Parochia noastră, văduvită lung timp, vede acum pe Cel-ce o a înzestrat cu preotul său, scöla asemenea. Acestea două: biserică și scöla comorile comunei noastre saltă și se bucură, că vede pe cel-ce-le-a dat ărași mărire, vede pe Escelența Vöstră prea bunul nostru metropolit.

Ani mulți și buni îndeplină sănătate vă dorim Escelență, ca să binecuvântați de multe ori poporul comunei noastre, revărsând preste aceste locuri mare bucurie.

Călătorie bună pe acest drum, ce conduce la frații noștri Șirneni. Călătorie bună prin aceste locuri, unde se mai află frați de ai noștri, cari respiră aier liber!

Să trăescă Escelența Sa!

Escelența Sa răspunde în cuvinte măgulitoare, mulțămind de manifestările iubirei și dând sfaturi înțelepte, asigură pe bunii credincioși de înalta sa purtare de grije și le dete binecuvântarea archierescă.

La plecare se deteră ărași câte-va salve, o musică minunată intonă imnuri și hore, ăr poporul în estasl veseliei, petrecu pe Escelența Sa cu repetite și puternice urale „Să trăescă”.

De aici încolo drumul este mai anevoios. El formeză serpentine pe cösta unui del respectabil și apoi se întinde cam pe muchia delului până la „pagiură” în granița României. 100 de pași până la „pagiură” merse convoiul, care urma pe Escelența Sa

Ací aștepta cu mult dor poporul din Șirnea cu prapori și în haine de sərbătore. Părintele din Șirnea Ioan Centu în o vorbire meduösă descoperi Escelenței Sale dorul poporenilor și mulțămindu-i, că a ascultat de vocea bunilor credincioși, rugă pe Escelența Sa să le împărtășescă binecuvântarea archierescă.

Escelența Sa îi mângăie cu vorbe căldurose, spunând scopul sosirei și dând poporului povețe creștinesce, îi îndemnă la fapte bune.

De aici drumul, — sau mai bine ăis poteca — apucă la drépta printre sghia-buri seculare, astfelu că numai cu mare nevoie poți coborî și urca cu carul pe această potecă primeșăiosă.

Escelența Sa și întréga suită o luară pe jos un darab de loc. Pe lângă greutățile drumului se mai descărca și o plöie torrențială, — dar cu curagiu înainte, — unii pe jos, alții mai practici călări, urcară delul la casa parochului.

Comuna Șirnea este un sat de munte, numărând cam vre o 140 familii. Casele sunt imprăstiate, una pe o cöstă, alta în vale și depărtarea lor una de alta este la o distanță așa

de mare, încât numai prin o bună chiuitură te poate auzi vecinul. În jurul casei omul are totă moșia, carea este mai vörtos fënaț. Șirnea e situată tocmai pe marginea graniței cu România, astfelu, că câteva case, cari au aparținut Șirnei sunt situate pe pământul României.

Înălțimea este mai mare cu 600 de metri preste „Tëmpa” Brașovului. De aci se vede cât de maestos se ridică Pietra craiului, Buceciul și toți munții, cari încing comuna brăne într'un maestos brău. O priveliste dintre cele mai încântătoare.

Biserica zidită în formă frumoasă, se ridică pe o cöstă, la a cărei pöle se väd câteva case. Ea e spațiosă și bogat ornată. Despre puterea simțului de religiozitate poate servi ca dovadă, că locuitorii acestei comune au cărat partea cea mai mare a materialului pentru biserică cu desagii, neaflându-se decât 1—2 care în totă comuna.

Sera s'a făcut vecernia, litia și utrenia în casa preotului Duminecă dimineța la 6 ăre clopotele bisericii anunțau ăia mult dorită. Ochiul se desmerda în mândrie, când vedeai după o jumătate de ăra cete-cete de femei, bărbați și copii, cari apăreau de prin văi și de pe după coline, parte călări, parte pe jos. Un aspect încântătoru îi oferiau în depărtare mai vörtos cetele de femei, în vestimentele lor albe și roșii.

La 8 ăre se făcu procesiunea din casa parochială. Tabloul a fost măreț. Când procesiunea s'a apropiat de biserică, bărbați și femei, bătrani și tineri ingenuchiară; ăr de pe granița României, dorobanții își luară cu evlavie cușmele de pe cap.

După-ce se ocolii biserică și se cetiră cele 3 evanghelii se făcu intrarea în biserică. Urmă apoi sântirea apei, ăr după stropirea cu apă, pregătirea prestolului. Terminate toate acestea Escelența Sa ieși din altariu și adresă poporului o vorbire, cam de următorul cuprins:

Deși cu multe greutăți întimpinate în această călătorie, totuși am venit cu mare dragoste în mijlocul vostru, bunilor credincioși! Dragostea mea către voi e cu atât mai mare, căci m'am conains de rëvna vöstră creștinöscă, m'am convins, că deși la marginele cele mai depărtate ale archidiecesei, credincioșii mei totdeauna au ascultat glasul maicei nostre biserici și au urmat învățăturilor ei. Rëvna vöstră în emularea faptelor bune creștinesce o dovedesc destul de puternic ridicarea acestei mândre și frumoșe biserici, aici la marginea archidiecesei mele. Ea va servi pe viitoru martoră hărniciei vöstre și a simțului vostru religios. Fiți și pe viitoru tot atât de harnici, păstrați și cultivați în copii vöstri acest simț. Păstrați cu sântenie credința străbună, datinile și obiceiurile eređite dela părinții vöstri. Fiți loiali Majestății Sale, bunului nostru domnitor, sub a cărui domnie s'a ridicat acest lăcaș d-ăesc; dați ascultare legilor țerei și între voi purtați-ve ca și frații — căci așa îi place lui D-ăeu, ăr înaintea ămenilor veți căpëta cinste!

Cuvintele Escelenței Sale fură întimpinate de un puternic „Să trăescă”

Se începu apoi sânta liturgie. Atât la procesiune cât și la sânta liturgie Escelența Sa oficia asistat de: Iustitiatea Sa Dr. Ilarion Pușcariu, archimandrit vicariu archiepiscopesc; P. O. D. D: Traian Mețian protopresbiter, Iuliu Dan protopresbiter Vasile Voina protopresb., Dr. Remus Roșca protd. secret., O. D. D: Ioan Dan par. Zernesci, Leont. Pușcariu par. Sohodol, Iosif Comanescu, par. Codlea, Ilariu Reit par. Pörtă, George Enescu par. Moeciul inf., G. Tișca par. Moeciul sup. Ioan Moșoiu par. Șimon, Ioan Cojan, par. Pestera, Ilariu Plogoea par. Tohanul nou, George Babeș par. Sohodol, Ioan Centu par. Șirnea și diaconii Ioan Teculescu și Ilie Dobrota.

În decursul serviciului divin se tunseră întru ceteți domnii: prof. George Dima, Dr. Ioan Stroiă, Sterie Stinghe T. Orlea, și Vas. Popovici,

se chirotoni întru diacon Ioan Oncioiu din Fundata și întru presbiter Ioan Teculescu.

La acest act serbătoresc a luat parte multă inteligență din jur. Încă Sâmbătă după amăzi sosiră în Șirnea Ilustrit. Sa dl Ioan cav. de Pușcariu, dl adv. Iosif Pușcariu și alții, ér Duminecă sosi dl adv. Nicolau Garoiu, primarul din Rucăr (România) și alți fruntași de acolo, prof. din Brașov I. Panțu și Ar. Vlaicu și mai multe dame din jur.

La 2 1/2 ore, după ce se ridică masa Escel. Sa plecă între uralele poporului. La reîntorcere prin Moeciu oșpeții fură surprinși de o horă mândră, mare și frumoasă — cum mândră în Bran și în România se mai jõeă. Cina o luă Escelența Sa cu o parte din suită la Ilustrit. Sa dl Ioan cav. de Pușcariu, ér o altă parte au fost oșpeții dlui avocat Iosif Pușcariu. Dnii frați Pușcariu s'au purtat cu o dragoste și ospitalitate românească față de oșpeți. Escelența Sa ridică un toast în cuvinte măgulitoare pentru acesta familie ospitată și special pentru dl Ioan cav. de Pușcariu. La vorbirea Escel. Sale răspunse vrednicul bărbat, accentuând, că se bucură mult, că i s'a dat ocaziune să aibă pe Escel. Sa de oșpe. Vorbi pentru Escel. Sa și dl protopresb. Traian Mețianu. — La dl adv. Iosif Pușcariu, lucrurile au mers „ca lei veselia s'a potențat cu cât înainta timpul. Stăpânul casei a fost preamărit cu multe toaste însuflețitoare și meritate.

Dimineața după un dejun opulent la Ilustr. Sa dl Ioan cav. de Pușcariu, Escel. Sa plecă spre Rășnov. Afară de comuna Rășnov aștepta un banderiu de 100 de călăreți, cai tot doi cu doi la fel și împodobiți călăreții și caii cu panțelici naționale. Intrarea în Rășnov s'a făcut pe strada principală, prin piță. Înaintea santei biserici așteptau copii de scôlă, băbați și femei în haine de sêrbătore; ér părintele I. Hamsea, după-ce prezentă sânta evang. ținu următoreea vorbire:

Escelența Vóstră!

Înalt Prea Sântite Stăpâne!

Bucuria, ce o simțesc fii trupești, când revăd pe părintele lor îndepărtat, bucuria aceea, o simțim noi astăzi, fii sufletesci devotați ai Escelenței Vóstre, când avem fericirea a Vă vedé în mijlocul nostru.

Și precum fii trupesti în împregiurări grele, în timpuri de grea cercare, se îndreptă căutând ajutoriu și mângăere către părintele lor, — ajutorul și mângăierea acesta o căutam și noi în Escelența Vóstră.

O căutam cu deosebire astăzi în aceste timpuri de grea cercare pentru națiunea și biserica noastră, când naia sânti nostre biserici o vedem amenințată din tôte părțile de vitore furtunoase.

Deci rugăm pe bunul Dumnezeu ca El, Atotputernicul, să Vă țină scumpa sănătate, ca pre cum până asuma, așa și de aici înaintea să ne puteți reprezenta, pe noi poporul românesc, colo sus la legislațiune, acolo unde se tracteză de sôrtea popórelor scumpei nostre patrii, precum și aicea jos în mijlocul poporului, unde prin înțelepță-Vă conducere să ne poteți arăta calea, pe care înaintând noi cu bărbăție să putem delătura pedecile, ce ne stau în cale întru dezvoltarea noastră, și așa să putem ajunge cu atât mai ușor la liman.

Să trăiți Escelența Vóstră!

Trăiescă prea bunul nostru Archiepiscopiu!

După ce mulțăm, Escelența Sa intră în biserică, urmat de lume. Aci esamină cu deamăruntul recușitele bisericesci, apoi ținu poporului o vorbire pëtrundătoare, în care îi puse la inimă iubirea creștină, viețuirea în frațietate și concordie unii cu alții, ajutorarea reciprocă. Ii îndemnă la fapte bune creștinesci și se bucură că după opt ani de țile — de când sântise această monumentală biserică — găsesce revna creștină și simțul religios nestirbit. Prin

fapte bune ne vom face vrednici înaintea lui D-șeu, a ómenilor și vom folosi nêmului nostru! Cuvintele Escel. Sale fură primite cu salve „Să trăiescă“.

De amintit este, că atât la intrarea Escel. Sale în Reșnov, cât și pe timpul petrecerii clopotele dela bisericele noastre și dela bis. evang. lut. au anunțat acest eveniment.

După ieșirea din biserică Escelența Sa și oșpeții luară un prând bogat la dl paroh Ioan Hamsea. Escel. Sa mulțăm în cuvinte căldurose de primirea făcută. La trecerea prin piță, înaintea bisericii ev. luth. ieși spre întimpinare dl preot ev. luth. H. Gusbeth în ornate bisericesci, încungiurat de capelan, curator, primariu și alți fruntași sasi ai comunei. Dl preot ținu următoreea vorbire, care și pentru imputanța sa vorbire o publicăm în limba germană:

Eure Excellenz!

Hochwürdigster Herr Metropolit!

Hochwürdigster Herr Erzbischof!

Wir können es nicht unterlassen bei dieser Gelegenheit, da Euer Hochwürden unsere Gemarkung mit Ihrem hohen Besuche beehren, Euer Hochwürden auch von unserer Seite den ehrfurchtsvollsten Gruss zu entbieten.

Im Namen unserer evangelischen Gemeinde, der sächsischen Bevölkerung, im Namen der politischen Vertretung, geruhen Euer Hochwürden die Versicherung unserer tiefsten Ehrfurcht entgegenzunehmen. Gerade in dieser Gemeinde hat seit jeher und zu allen Zeiten ein gutes Einvernehmen zwischen unsern beiden Nationen und beiden Kirchen geherrscht, so dass in den schweren Zeiten der Türkeneinfälle mehr als einmal unsere werten romanischen Mitbrüder in der von unsern Vätern erbauten Burg dort oben Schirm und Schutz gefunden.

Gerade diese so schöne und stattliche Gemeinde liefert auch den Beweis, dass auch zwei nach Abstammung, Religion und Sprache verschiedene Völker friedlich mit einander verkehren, in Eintracht leben und sich gedeihlich neben einander entwickeln können.

Möge Euer Hochwürden aus dieser Gemeinde die Überzeugung mitnehmen, dass wir auch in Zukunft bestrebt sein werden, dieses bisherige gute Einvernehmen zwischen unsern zwei Kirchen und Nationen zu erhalten und zu pflegen, dass wir auch weiterhin uns bemühen werden in der Stelle, an die uns die Vorsehung gesetzt, in Eintracht mit unsern romanischen Mitbrüder und mit der griechisch-orientalischen Kirche zu fördern das Wohl unserer Gemeinde, das Wohl unserer beiden Kirchen und Nationen und dadurch mit das Wohl unseres gemeinsamen geliebten Vaterlandes Ungarn! Möge Euer Hochwürden unsere Gemeinde Rosenau in angenehmer Erinnerung bleiben!

Escelența Sa răspunse în limba germană plăcut impresionat, mulțămind de manifestările de iubire și luând cu bucurie la cunoștință traiul bun dintre români și sași, care se domnescă și pe viitor în interesul comun. Să întrețină apoi cu dl preot despre starea comunei, și după ce i-se prezentă membrii deputațiunei, schimbă cu fie-care vorbe potrivite. Întrebă despre bătrânul preot, carele acum este în pens. etc.

Acăsta manifestare spre lauda rășnovenilor arată gradul de cultură și arată frățietatea, ce domnesce în comună între cetățenii români și sași.

Din Rășnov convoiul se îndreptă spre gara din Brașov. Până la gară merseră călăreții și doi cu doi, mândri și voioși și trăsurile se tot înmulțiau.

La gară aștepta inteligența română din Brașov și o frumoasă cunună de dame. Dl protopresb. I. Petric, preoții din Brașov și împregiurime, delegațiunile, eforia scolară, corpul profesoral și învățătoresc. Dl protopresbiter Ioan Petric în numele tuturor întimpină pe Escelența Sa cu o vorbire căldu răsă, în care accentuă bucuria, ce o simt că vèd pe Escel. Sa în aceste locuri. Rôgă pe Escelența Sa ca cât

mai curând să cerceteze și Brașovul, stândă mai mult timp acolo. Doresce sănătate și ani mulți ca Escel. Sa să pôtă conduce naia bisericeii la limanul dorit și să pôtă fi stêlp puternic al nêmului nostru și ceru bicuvântarea archierescă.

Escelența Sa dete espresione bucuriei pentru sentimentele descoperite și mulțămii manifestățiunile de iubire. Spuse scopul călătoriei în acele părți. Cu drag ar fi rămas și în Brașov, dacă după o călătorie atât de lungă — o septemână — nu l'ar reclama lucruri de interes general pentru biserica și nêmul nostru. Asigură însă, că va căuta ocaziunea să vină și în mijlocul credincioșilor din Brașov. Dând apoi binecuvântarea archierescă se întrețină despre diferite lucruri ale bisericii și scôlelor nostre din Brașov și jur. — Dl Acsente Sever ieși la gară cu ordurile pe piept.

Luni la 2 ore Escelența Sa după ce și luă un călduros rămas bun, plecă cu trenul spre Sibiu în uralele entusiate și repetite de „Să trăiescă“!

—br.—

Noutăți.

Procesul de presă al „Dreptății“. „Drept.“ din 6 Oct. scrie: Eri sêră s'a înmanuat Dlu Dr. V. Branjice decisu tribunului din Timișoara. Ca juriu decisu presă, în sensul căruia se alătură actelor procesului „excepțiunea de competență“ prezentată de avocatul acusatului în 2 Octobrie tribunului, ér în meritul cauzei se va decide numai în decursul pertractării finale, care se va începe în 11 Octobrie. Acest decisu se va înmanua și Dlu avocat apărătoriu Ioan Nedeleu din Lugoj.

O nouă operă a M. Sale Reginei României. I. P. S. Metropolitul Primat al României a adus cu sine dela Sinaia evanghelia scrisă de însăși mâna Suveranei României pe timpul cât a fost în străinătate, operă destinată a fi podoba frumosului monument din Curtea de Argeș.

Acăsta evanghelia, lucrare unică în felul ei, prin măestria caligrafică și mulțimea nenumărată a figurilor de diferite feluri, esutate de pioșă Suverană după cele mai perfecte regule de desen, va fi espusă după câte-va țile în Biserica Sf. Metropolii din București spre a se vedé de public.

Admirațiunea ce cuprinde, pe privitor la vederea acestei opere, face ca să respectăm cu cea mai adâncă sinceritate pe artistă și pe poeta Suverană, care nu a uitat nici pe patul durerilor scumpul nostru monument edificat de Neagoe Basarab.

După ce acăsta grandioasă lucrare va fi vègută un timp ore-care de public, va fi dusă de însăși maestra scriitoare și depusă în biserica lui Neagoe pentru a se păstra aci ca un valoros document pentru istoritate și pentru ca succesorii nostri să-și aducă aminte de acăsta pioșă Regină.

„Constituțiunea“

Un adevărat binefăcătoriu. Un om din Viena care nu doresce ca numele său să fie cunoscut a trimis diarului „N. Fr. Pr.“ suma de 10,000 fl. v. a. pentru ca cu acei bani să procure pe sêma sêracilor noul medicament contra diferiei numit „serum“. Aplicarea acestui léc a avut pân' acum cele mai îmbucurătoare efecte.

Țarul Rusiei. Despre starea sanitară a țarului s'au colpotat sciri, cari presentă érăși morbul țarului cu mult mai grav de cum se arată în buletinele oficiose. Intru cât corespond acăsta stărei faptice nu se pôte sci. Probabil că la lățirea acestor sciri a dat ansă împregiurarea că țarevicul și-a amânât de nou călătoria la mirăsa sa. Profesorul medic Sacharin și băieții țarului sunt neîntrerupt lângă patul morbosului. („Neue Freie Presse“).

Un cântăreț care politiséză. Sub acest titlu cetim în „Pester Lloyd“ din 5 Ianuariu întră cronici următorele rânduri destul de caracteristice: Opera regescă din Budapesta având de mult timp lipsă de un

bariton pentru piese de erou și înțelegând de triumfele artistului cântăreț D Popovici în Bayreuth, s'a hotărât să facă artistului o propunere de angagiare. Artistul a răspuns nefântărdiat. „N. P. Journal“ publică acuma scirea că domnul Popovici a răspuns că îi pare rău, însă trebuie să refuze propunerea, căci nici un om cu minte nu pôte potti de la el, ca el, un patriot român de omenie, să primescă un angagement la institut de artă magiar.

Esposiția cooperatorilor români din București.

Pavilionul principal constă din o hală mare. Acest pavilion are o cupolă frumoasă. Ochiul cercetătorilor se opresc de o firmă scrisă cu litere forte mari și forte frumos. „Esposiția Cooperatorilor români. De asupra firmei se vede Coróna României. Mai sunt deosebite pavilóne: Pavilionul domeniilor statului; pavilionul mecanic al Cooperatorilor; pavilionul fabricii de ciment; cel al sticlăriei; cel vinicol; pavilionul de firme și medalii; cel de parfumerie; cel pentru fabricarea untului próspect și pavilónele streinilor.

Pentru intrarea în pavilionul principal sunt doue porți. Înaintea porților de ambele părți sunt 4 stêlpi înfrumșeți cu felurite ornamente. Imediat dela intrare, în dreapta se află oasăria generală și la stênga alt birou pentru Comitetul Esposițiunii.

Cel mai remarcabil despărțământ este al domeniilor Corónei. Dela aceste domenii s'au espus manufacturi din lemn pentru diferite stabilimente; sculptură și alte. Sunt reprezentate aprópe mai tôte meseriile.

Să vèd lângă acestea produsele marilor fabricanți (Industria mare) anume: ale Societății de petrol, care a espus produsele sale în diferite calități. Arangiamântul acesta este forte framos și demn de vècut. Săpunăria și luminăria este încă reprezentată într'un mod demn.

Urméză instalațiunile de telegraf, de telefóne, de gaz. Despărțământul acesta este cel mai bine aranjat și se află la partea opusă a intrării.

Produsele lucrate din lână ale fabricatorilor mari din Buhuși și Azuga, cari au espus o mulțime de calități de postavuri, atrag tôte atențiunea. Aranjamentul acestora este de laudat.

Produse din lemn, dogări: arată buți și butóe diferite. Curiositatea cercetătorilor o atrage un butoiu mare de 27,80 litrii. Pe acesta se vede sculptată marcă României.

Templăria încă e reprezentată în feliurite soiuri. Firma Bet D. a espus o mulțime de mobile de tóta frumșe și diferite parchete. Mobilele atrag curiositatea vizitatorilor, prin frumșețea, gustul și eleganta ce o reprezintă.

Industria mică încă e frumos reprezentată. Să vèd felurite lucruri de pantofărie, de croitorie, de cojocărie, pâlării, flanele, plapome și alte feliurite manufacturi. Un pantofar a espus o păreche de ghetă pentru principesa Maria și altă păreche pentru micul principe Carol al II lea. Aceste ghetă sunt lucrate din mătăsă cu fir de aur. În adevăr fac onóre celui ce le-a lucrat.

Produsele încă se vèd espuse în feliurite calități. Pometurile se vèd într'un dulap espuse în feliurite soiuri de póme, care de cari mai mari, mai frumoșe și mai gustóse.

Pavilionul internațional al străinilor cuprinde fabricate și manufacturi diferite, trimise din Transilvania, Bănat, Ungaria, Bucovina, din Austria, Germania, și Francia. Negreșit, că produsele acestora sunt forte frumoșe și atrăgătoare. Din Brașov au espus numai 4 domni, bumbăcărie vèpsită în feliurite color, vestiminte preoțesci și altele.

Scôla de silvicultură din România încă este bine reprezentată.

Atrage atențiunea pavilionul oglinzilor cu feliurite oglinzi de o frumusețe elegantă; pavilionul pentru trăsuri arată trăsuri de totă frumusețe.

Pavilionul de albină arată cum lucră albinele, și atrage admirațiunea vizitatorilor.

În pavilionul phonographiei este espusă o mașină, care vorbește toate limbile și cântă feliurite melodii pentru 25 de bani.

În pavilionul sticlăriei este espusă o sticlă uriașă de vre-o 8 metri. Din această sticlă o felișoră vinde champagne.

În pavilionul berei se fac frumose daraveri. Într'un chiosc se vede o leică de mare vie. Într'alt chiosc se vede o loterie, în care își încercă vizitatorii norocul lor.

Expoziția este bine cercetată, mai ales Dumineca.

N'am făcut o descriere cu de-amănuntul, acesta de sigur o va face foia „Cooperatorul român”. Mica descriere ce am făcut în aceste puține șiruri, nu poate prezenta decât o iconă imperfectă; totuși ea ne arată cât de interesantă — din toate punctele de vedere — trebuie să fie această expoziție. În adevăr din vizitarea ei învățăm în câte-va zile mai mult, decât dintr'un îndelungat studiu. Avut-am deci scopul numai de a deștepta dorința românilor de dincă de Carpați și cu deosebire a meseriașilor români, pentru-ca în corpore să cerceteze această expoziție, și să vadă ei progresul ce-l fac românii pe terenul industrial și invențiunile de gust dela fie-care manufactură, căci vedând modele invenții gusturi diferite.

PARTEA SCIENTIFICĂ ȘI LITERARĂ.

Țera noastră.

Descriere populară a Ardăului
de
Silvestru Moldovan.

(Urmare.)

Acolo, unde cele două Țirnavă, Țirnavă-Mare și Țirnavă-Mică, se apropie de olaltă în alviile lor nămolose, ca să se împreune, în unghiul format de împreunarea lor, se află așezat un orașel românesc, care de mai bine de un véc și jumătate este un centru însemnat de lumină, de unde s'au răspândit neconținut raze binefăcătoare de cultură în întreg poporul românesc. Este Blașul, unde dela anul 1738 se află scaunul metropoliei române gr. cat.

Blașul e alcătuit din două părți: orașul Blaș și satul Blaș. La anul 1738 exista numai satul Blaș. Existența orașului se datorează marelui episcop Ioan Inocențiu Klein (Micu), al doilea în șirul episcopilor români gr.-cat. După ce s'a făcut unirea, biserica română gr. catolică a fost investită cu două domenii, unul la Gherla și altul la Sâmbăta de jos, pe Țara Oltului, ér reședința episcopescă a fost strămutată dela Alba-Iulia la Făgăraș. Fiind ales la 1729 de episcop Klein, el ceru și căpătă dela împăratul Carol VI în schimbul acestor domenii, domeniul și castelul Blașului. El apoi strămută la 1738 în acest castel reședința episcopescă și „concepă și execută în parte mare planul unui oraș românesc, care să fie lui și următorilor lui de reședință arhierescă, ér culturi române de

isvor nesecat”. Spre acest scop el a hotărât să facă la Blaș mănăstire, seminar și școle. Cu ajutorul clerului el a și pus bazele acestora. El întemeieă ordul călugăresc al basilicanilor, cu 11 monachi, cari erau și profesori. La 1747 a început să se zidescă biserica catedrală, ce se află în piața Blașului și mănăstirea, ce încunjoră de trei părți această biserică. Mănăstirea închinată Stei Treimi, s'a terminat deja la 1747, ér biserica numai la anul 1756. Școalele s'au deschis la anul 1754 în mănăstire, prin urmașul lui Klein, prin episcopul Petru Pavel Aron de Bistria. Atunci, la început aceste școle constau din o școală primară, numită „școală de obște”, din un curs gimnasial de două clase și o școală pregătitoare pentru aceia cari voiau să se facă preoți. Tot în mănăstire era și un internat, cu douăzeci de alumni, numit seminar. Afară de acesta episcopul Aron a mai întemeiat un alt seminar, numit și seminarul diecesan, care încă era internat.

Din aceste școle, întemeiate de acești doi mari episcopi, s'au dezvoltat cu timpul școalele, ce sunt azi podoba Blașului și fala românilor. Episcopii, ce au urmat în scaunul episcopesc și în urmă arhieriscopesc și metropolitan din Blaș, s'au interesat fiecare de dezvoltarea și înflorirea acestor școle și preste tot de promovarea și progresul învățământului. Fie care a dat sprigin material operelor anteriorilor săi, dotând școalele și creând diferite fonduri și alte instituțiuni culturale.

„Fie care episcop a promovat dezvoltarea școlilor din Blaș, — dice un scriitor anonim. Inocențiu Klein le-a întemeiat. Aron le-a deschis și înzestrat. Rednic le-a lăsat totă averea sa, Grigorie Maior a întemeiat fundațiunea de pâne din venitele domeniului episcopesc, a seminarului și a fondului basilican pentru 200 studenți și a lăsat

o fundațiune de 120 galbini pentru premiarea școlărilor eminenți. Ioan Bobu a creat salarii din averea sa pentru 5 profesori. Ioan Lemeni înainte de 1848 a plătit din punga sa pe unii profesori dela cursul filosofic. Alesandru Șuluț la anul 1865 a întemeiat cursul preparandial de 2 ani și la mărtea sa a lăsat o fundațiune grandioasă, din care să plătesc 2 salarii profesoriale și număröse stipendii pentru studenții din gimnasiu.”

Mult, am puté dice că mai mult decât toți, a făcut metropolitul din urmă al Blașului, Ioan Vancea de Butesa. El a jertfit sume mari din venitele sale, completând ceea ce exista, creând institute noué și ridicându-le pe toate la un nivel, coréspunđător esigențelor moderne. Intre altele el a întemeiat la 1884 seminarul de băeți „Vancean”, pe care la 1892 l-a strămutat în un nou edificiu, zidit tot pe spesele sale, ér edificiu seminarial ridicat la 1884 il destină de internat și școală de fete. În timpul guvernării lui și prin conlucrarea sa s'a completat cursul preparandial, instalându-se în un edificiu nou, s'a edificat sala de gimnastică ș. a. m. și afară de acesta marele arhierou a asigurat școalele și celelalte institute cu donațiuni însemnate.

(Va urma.)

Mai nou.

Budapesta, 8 Octobré 6 ore 40 m. s. (Telegramă specială a „Tel. Rom.”)
Recepțiunea ovreilor a căđul cu voturi
103 pro 109 contra.

Loterie.

Sâmbătă, în 6 Octombře, n. 1894.
Timișóra: 26 39 71 74 43
Viena: 55 49 73 66 59

Nr. 453/894. [207] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de învățător adjunct (eventual învățătorésă) sistemisat la școala română gr.-or din Viștea superiőră protopresbiteratul Avrighului, se escrie prin această concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: salariu anual de 200 fl. v. a. care se acopere din repartițiune și se solvesce în patru rate decursive din cassa bisericeii, cuartir și lemne pentru foc. Alesul învățător va provedea și instrucțiunea în școala de repetițiune.

Doritorii de a ocupa acest post se și substernă cererile concursuale instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în Avrigh (posta Avrigh, Felek, Szebenvármegye) până la terminul susindicat. Avrigh, 18 Septembrie 1894.

În conțelegere cu comitetul parochial concernent. Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Avrighului.

Ioan Cădea m. p.,
protopop.

Nr. 184/894. [205] 3—3

CONCURS.

În sensul grațiosei ordinațiuni consistoriale ddto 15 Februaru anul curent Nr. 1232 B. pentru întregirea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Nandru Vale în protopresbiteratul Devei, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima pus blicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt venitele parochiale sistemisate din nou la 6/18 Maiu a. c. care computându-se după calculul mediu al celor cinci ani din urmă dau suma de 282 fl. 05 cr. v. a.

În privința emolumentelor se pot lua informațiuni mai detaiate dela oficiul protopresbiteral, și dela comitetul parochial.

Dela reflectanții la acesta parochie se recere se se prezenteze până la alegere în vre-o Duminecă sau sârbătore la biserica din această comună spre a și face cunoscința cu poporul.

Doritorii de a ocupa acest post au se și asternă suplicele lor concursuale instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat. Deva, la 3 August 1894.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Devei, în conțelegere cu comitetul parochial.

Avram P. Pécuaru,
protopresb. adm.

Nr. 718/753 1894 [208] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci la școalele confesionale gr.-or române din jos semnatele comune, în protopresbiteratul Brașovului, prin această se escrie concurs cu terminul 15 zile dela prima publicare.

1. Zizin, cu salariu anual 300 fl.; dela popor prin repartiție 100 fl. din fondul bisericeii 150 fl. și venitele cantoral 22 fl. 10 cr. și colecta benevolă 28 fl. și cuartir liber.

2. Feldiőră, cu salariu anual 300 fl. prin arunc și dreptul de pășunit 6 vaci și relut de cuartir 25 fl.

Doritorii de a ocupa vre unul din aceste posturi, vor avea a asterne rugările de concurs instruite conform legilor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Brașov, în 15 Septembrie 1894. Oficiul protopresbiteral gr.-or al Brașovului în conțelegere cu comitetele parochiale respective.

Ioan Petric,
protopop.

Nr. 597/894. [204] 3—3

CONCURS.

Prin ordinul consistorial Nr. 6476 B. din 22 Octombře 1893 se încuviințeză reînnoirea concursului de capelan lângă bătrânul și neputinciosul paroch Natanail Oprea din parochia de clasa III-a Crăciunel, în tractul protopresbiteral Țirnavă, și prin această se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Suma emolumentelor împreunate cu postul de capelan este 260 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa acest post au a și trimite rugările lor instruite cu documentele prescise de statutul organic până la terminul mai sus indicat la subsemnatul oficiu protopresbiteral în Cetatea de baltă (Kükülvár).

Dela concurenți se cere se se prezente cel puțin odată în biserică spre a și arăta desteritatea în tipicul și cântările bisericesci.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Țirnavei în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Cetatea de baltă, 1 August, 1894.

Nicolau Todoran,
protopresbiter.

Nr. 205/894. [201] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de instructor la asilul de băeți (állandó menhely), înființat pe lângă școala gr. or. rom. din Orăștie, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare, sub următoarele condițiuni:

1. Leafa împreunată cu acest post este 300 fl. v. a. solvinđi în rate lunare anticipative din cutia bisericii gr.-orientale;

2. cuartir liber în edificiu școlă și

3. doi stângini de lemne de foc. Dela concurenți se cere se intrunescă cualificațiunea prescisa de lege și se fie de naționalitate română

Cererile de concurs se se adreseze presidiului comitetului parochial gr.-or. din loc.

Din ședința comitetului parochial gr.-or. ținută la Orăștie în 3 Septembrie 1894.

Pentru comitetul par. gr.-or.:
David, v.-președinte. Const. Baicu, not. comit.

Cu conțelegerea mea
Nicolau Popovici,
protopresbiter.

Nr. 499 [200] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea stațiunilor învățătoresci vacante la școalele noastre confesionale din comunele mai jos însemnate din tractul protopresbiteral al Hațegului se escrie concurs în diariul „Telegraful Român” cu termin de 30 zile dela prima publicare.

1. Nucșóra, cu salariu anual de 240 fl., relut de cuartir și lemne de foc în suma de 60 fl.

2. Petrila, parochia de sus, cu salariu anual de 300 fl. cuartir și lemne

3. Cinciș, cu salariu anual de 300 fl. cuartir și lemne.

Învățătorii aleși au se mērgă în dumineci și sârbători mari cu elevii la biserică.

Reflectanții la acestea stațiuni învățătoresci au a și asterne suplicele lor concursuale, instruite conform normelor în vigóre, la subscrisul oficiu protopresbiteral în Petroșeni.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al tractului Hațegului în conțelegere cu respectivele comitete parochiale.

Petroșeni, la 24 August, 1894.

Avram Stanca,
adm. protopresb.

6134 szám. [209] 1—3.
urb. 1894.

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi m. kir. törvényszék közhirrő teszi, hogy Nagykezd község határé általános tagosításának megengedhetőse iránt báró Apór Zoltán kir., törvényszéki bíró vezetése alatt megtartandó tárgyalás határidejeül 1894 évi november hó 3-ik napjának d. e. 9 órája Nagykezd község hivatalos helyiségébe kitűzetik: mikorra a község összes birtokossai azzal idéztetnek meg, hogy a meg nem jelenők úgy tekintetnek, mint a kik a tagosításba belegeyeznek és hogy a kérvény első példányát érdekeltek ezen kir. törvényszéknél betekintethetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1894 szeptember 24 én tartott üléséből.
Vén András, elnök. Véstő, jegyző.